

IX CONGRESSO INTERNAZIONALE
DELL'ASSOCIAZIONE ITALIANA DI STUDI CATALANI

UNIVERSITÀ CA' FOSCARI DI VENEZIA
FACOLTÀ DI LINGUE E LETTERATURE STRANIERE
DIPARTIMENTO DI AMERICANISTICA, IBERISTICA E SLAVISTICA

LA CATALOGNA IN EUROPA, L'EUROPA IN
CATALOGNA. TRANSITI, PASSAGGI, TRADUZIONI

PROGRAMMA

Giovedì 14 febbraio 2008

Aula Magna Ca' Dolfin. Ore 9

Saluto Autorità Accademiche

Prof. Elide Pittarello, Prorettore Vicario; Prof. Alide Cagidemetrio, Preside della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere Moderne; Prof. Luigi Magarotto, Direttore del Dipartimento di Americanistica, Iberistica e Slavistica

9.30 I sessione, Aula Magna Ca' Dolfin

Presiede: Enric Bou (Brown University, Providence)

1. Anna Maria Saludes Amat (Università di Firenze)

Note sul carteggio Cesare Giardini / Carles Riba (1923-1939).

2. Anna Maria Compagna (Università di Napoli Federico II – Università Suor Orsola Benincasa di Napoli)

I risvolti sovranazionali dell'identità catalana: il cavaliere è turco, è lombardo, è bretone.

3. Jesús Revelles Esquirol (Universitat Autònoma de Barcelona – Universitat de les Illes Balears)

El mirall portuguès: l'iberisme catalanista com a solució al conflicte espanyol.

4. Giuseppe Grilli (Università di Pisa)

Letteratura catalana e letteratura comparata.

11.15 Pausa caffè

11.30 II sessione, Aula Magna Ca' Dolfín

Presiede: Marcella Ciceri (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. Joan Borja i Sanz (Universitat d'Alacant)

El motiu etnopoètic del cavaller Rotlà: de La Chanson de Roland a l'imaginari popular valencià.

2. Veronica Orazi (Università di Torino)

La "noia perseguida"; transiti, passaggi e traduzioni di un motivo folclorico nella Catalogna medievale.

3. Leonardo Francalanci (Universitat de Girona)

Il commento di Bernardo Illicino ai Triumphs del Petrarca e la sua dimensione europea: il caso catalano.

4. Elena Pistolesi (Università di Trieste)

Le traduzioni lulliane tra missione e storia.

13.00 Pausa pranzo

15.00. I Sessione, Aula Magna Ca' Dolfín

Presiede: Nancy De Benedetto (Università di Bari)

1. Miquel Edo i Julià (Universitat Autònoma de Barcelona)

Miquel Dolç, punto d'arrivo del carduccianesimo maiorchino.

2. Pau Marques – Maria Bayarri (Universitat de València)

Traduir/trair/reivindicar/reinventar Carducci. Proposta per a una antologia en català.

3. Gabriella Gavagnin (Universitat de Barcelona)

Guerau de Liost traduttore di Manzoni.

4. Rosa Bertran i Casanovas (Universitat de Barcelona)

Les traduccions goldonianes al català: un camí iniciat amb La viuda astuta de Vicenç Albertí.

15.00 I sessione parallela, Aula Saoneria

Presiede: Flavio Fiorani (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. Filippo Moretti (Cesena)

Considerazioni sull'opera architettonica catalana di Josep Maria Jujol come ricettacolo di esperienze europee e fonte di nuovi orientamenti.

2. Aldo Pillittu (Cagliari)

Dinamiche di scambio fra Catalogna e Sardegna nella pittura e nella scultura dei secc. XV e XVI.

3. Filippo Melis (Universitat de Girona)

La difusió del retaule pictòric català a Sardenya.

4. Alfons Gregori i Gomis (Universitat Adam Mickiewicz, Poznan)

Illes en un mar inconnegut: la recepció de Moncada i Sánchez Piñol a Polònia.

16.30 Pausa caffè

16.45 II Sessione, Aula magna Ca' Dolfín

Presiede: August Bover i Font (Universitat de Barcelona)

1. Isabel Turull (Università di Roma La Sapienza)

Les traduccions de Dickens al català: pervivència noucentista i polèmica anti-noucentista.

2. Eulàlia Miralles (Universitat de Girona)

Metastasio a Catalunya al segle XVIII.

3. Helena Alvarado i Esteve

Maria Mercè Marçal: Hams i lligams amb la literatura europea.

16.45 II Sessione parallela, Aula Saoneria

Presiede: Vincenzo Arsillo (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. Carmen Arronis i Llopis – Marinela Garcia i Sempere (Universitat d'Alacant)

La recepció de referents italians a la tradició catalana: traduccions i literaturitzacions de la Legenda de Santa Caterina de Siena.

2. Maria Saenz Palau (Universitat de Barcelona)

Cinc poetes italians: la tria antològica de Tomàs Garcés.

3. Arnau Gonzàlez i Vilalta (Universitat Autònoma de Barcelona)

Catalunya vista per la diplomàcia feixista italiana 1931-1943.

18.00 III Sessione, Aula Magna Ca' Dolfin

Presiede: Giuseppe Tavani (Università di Roma La Sapienza)

1. Antoni Maestre Brotons (Universitat d'Alacant)

Els cretins no tenen fronteres: Monzó i Fruttero & Lucentini.

2. Xavier Barceló Pinya (University of Liverpool)

El fill vudú del sergent Pepper: hibridització pop a la narrativa balear.

3. Dari Escandell (Universitat d'Alacant)

La producció autobiogràfica de Joan Puig i Ferrer: Europa com a referent.

18.00 III Sessione parallela, Aula Saoneria

Presiede: Núria Puigdevall Bafaluy (Università di Napoli Federico II – Università Suor Orsola Benincasa di Napoli)

1. Natasha Leal Rivas (Università di Napoli L'Orientale)

El teatre festiu i la seva teatralització en la dramaturgia catalana contemporània.

2. Lídia Carol (Università di Bologna)

Fortuny de Pere Gimferrer, una novel·la visual i una nissaga universal.

3. Stefano Torresi (Università di Macerata)

Gabriel Ferrater, entre tradició (catalana) i europeisme (lingüístic i literari).

Venerdì 15 febbraio 2008

9.00 Saluto del Sindaco di Venezia Massimo Cacciari

Saluto di Josep Bargalló, direttore dell'Institut Ramon Llull

9.30 I Sessione, Auditorium Santa Margherita

Presiede: Costanzo Di Girolamo (Università di Napoli Federico II)

1. Anna Benvenuti (Università di Milano)

"Hay, serva Ytàlia, de dol castell": traduzione e interpretazione dei canti "politici" della Divina Commedia nella versione di Andreu Febrer.

2. Michela Letizia (Università di Napoli Federico II)

Aspetti della traduzione di Andreu Febrer della Divina Commedia.

3. Oriana Scarpati (Università di Napoli Federico II)

Lirica femminile nella Catalogna del XIV e XV secolo: l'anonima poetessa di "Axi cant es en muntanya deserta".

4. Paolo Di Luca (Università di Napoli Federico II)

Tracce di versificazione epica nelle noves rimadas catalane.

11.15 Pausa caffè

Presentazioni

11.45 Sam Abrams e Costanzo Di Girolamo presentano “I libri dell’AISC”:
Parlano le donne. Poetesse catalane del XXI secolo, a cura di Donatella Siviero,
Napoli, Tullio Pironti Editore, 2008.

Il mare tra noi. Scrittori catalani raccontano, a cura di Nancy De Benedetto.

12.15 Carles Torner (Institut Ramon Llull) presenta:
Ser (traduït) o no ser. Informe PEN/IRL sobre la situació de la traducció literària en el context de la globalització.

12.40 Marcella Ciceri, Patrizio Rigobon ed Eugenio Burgio presentano:
Raimondo Lullo, *Consolatio Venetorum*, testo critico, traduzione e studio introduttivo, Padova, Antenore, 2008.

13.00 Pausa pranzo

14.30 I sessione, Auditorium Santa Margherita

Presiede: Donatella Siviero (Università di Messina)

1. Enric Bou (Brown University, Providence)

Un pagès escriptor: Salvador Dalí, renovador del Surrealisme.

2. Maria Pertile (Università Ca’ Foscari di Venezia)

L’italiano immagine cifrata nel Quaderno italiano (1976-1981) e in Cristòfol Pavese 1908-2008 di Àngel Jové.

3. Vincenzo Arsillo (Università Ca’ Foscari di Venezia)

João Cabral de Melo Neto: la geometria sognante di Miró.

4. Eduard Vilella (Universitat Autònoma de Barcelona)

Obituari prematuri: uso/riuso/elaborazione di temi.

14. 30 I sessione parallela, Aula Saoneria

Presiede: Mariona Carreras (Scuola Superiore di Lingue Moderne per Interpreti e Traduttori, Università di Bologna, sede di Forlì)

1. Riccardo Cinotti (Universitat de València)

El diccionari bilingüe com a informador cultural: l’exemple del diccionari català-italià di R. Arqués (Enciclopèdia Catalana, 1992).

2. Oscar Jané (Universitat Autònoma de Barcelona)

Política lingüística a l’època moderna: intercanvis i imposicions a l’hora de França.

3. Valentina Ripa (Università di Bari)

Il trattamento della terminologia linguistica nei dizionari generali.

4. Pep Valsalobre (Universitat de Girona)

Desideroso: note sulla fortuna di Desitjós in Italia, dal Cinquecento all’Ottocento.

16.00 Pausa caffè

16.15 II sessione, Auditorium Santa Margherita

Presiede: Vincenzo Arsillo (Università Ca’ Foscari di Venezia)

1. Claudio Venza (Università di Trieste)

“Catalogna, baluardo della rivoluzione”. Carlo Rosselli e l’antifascismo italiano nella guerra civile spagnola.

2. Eulàlia Vega (Universitat de Lleida – Università di Trieste)
Gènere i memòria de l'exili llibertari català a França (1939-1975).
3. Joan Peytaví i Deixonà (Universitat de Perpinyà – Institut d'Estudis Catalans)
Les migracions d'italians cap a Catalunya. Un punt de trobada al nord del país, de l'edat mitjana a l'època contemporània.

16.15 II Sessione parallela, Aula Saoneria.

Presiede: Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. M. Àngels Francès (Universitat d'Alacant)

L'aparador de Frankfurt: les escriptores catalanes actuals a Europa.

2. Sebastià Moranta Mas (Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main / Philipps-Universität Marburg)

La participació catalana a la Fira del Llibre de Frankfurt 2007: identitat, recepció, traduccions.

3. Isabel Marcillas Piquer (Universitat d'Alacant)

Aurora Bertrana: paradigma d'intel·lectual catalana i europea.

17.30 III sessione, Auditorium Santa Margherita

Presiede: Anna Maria Compagna (Università di Napoli Federico II – Università Suor Orsola Benicasa di Napoli)

1. Alfonso Leone (Università di Napoli Federico II)

Alfonso il Magnanimo e il credito mercantile.

2. Sandra Bernato (Università di Napoli Federico II)

Gli artigiani catalani a Napoli nella seconda metà del Quattrocento.

17.30 III sessione parallela, Aula Saoneria

Presiede: Valentina Ripa (Università di Bari)

1. Francesc Feliu Torrent (Universitat de Girona)

La "questione della lingua" a Girona.

2. Miquel Sanz (Università di Pavia)

Les normes ortogràfiques de Castelló (1932) i la normativització de la llengua al País Valencià.

18. 15 FINE GIORNATA

19.30 Concerto di Víctor Valls (Marlavista)

21.00 Cena AISC

Sabato 16 febbraio 2008

9.00 I sessione, Aula magna Ca' Dolfín

Presiede: Giuseppe Grilli (Università di Pisa)

1. Mª Àngels Fuster Ortuño – Luís Navarro (Universitat d'Alacant)

Anàlisi de les edicions i traduccions multilingües del Curial e Güelfa mitjançant aplicacions tecnològiques.

2. Elena Sánchez López – Luís Navarro (Universitat d'Alacant)

Traducció i filologia: versions de clàssics catalans i estudi de locucions.

3. Annamaria Annicchiario (Università di Roma III)

Qualche osservazione sulla traduzione del Curial e Güelfa.

4. Júlia Butinyà (UNED, Madrid)
El Curial, ruta i literatura: el mirall d'Europa.

9.00. I sessione parallela, Aula Dolfin 1

Presiede: Anna Maria Saludes i Amat (Università di Firenze)

1. Marta Pascual i Llorens (Universitat de Girona)

D'Europa a Catalunya. Les traduccions del Club Editor.

2. Xavier Pla (Universitat de Girona)

La recepció de Georges Simenon i la novel·la policíaca a la Catalunya de postguerra. Un exercici comparatista.

3. Joan Alegret Llorens (Universitat de les Illes Balears)

Fonts italianes de poemes en llengua catalana: Sannazaro/Fontanella i Parini/Tous.

4. Anna Esteve Guillén (Universitat d'Alacant)

L'univers germànic en el dietarisme català de finals del segle XX: Feliu Formosa i Enric Sòria.

10.30 Pausa caffè

11.00 II sessione, Aula Magna Ca' Dolfin

Presiede: Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. M. Carme Bernal i Creus (Universitat de Vic)

La Itàlia mística femenina en l'obra del poeta Jacint Verdaguer. Ambient intel·lectual i documentació en la seva poesia.

2. Ramon Pinyol i Torrents – M. Àngels Verdaguer Pajerols (Universitat de Vic)

Verdaguer i els seus traductors italians coetanis.

11.00 II sessione parallela, Aula Dolfin 1

Presiede: Susanna Regazzoni (Università Ca' Foscari di Venezia)

1. Mercè Rius (Universitat Autònoma de Barcelona)

L'home sense atributs: entre Eugeni d'Ors i Massimo Cacciari.

2. Fabio Fraccaroli (Lancaster University)

Questioni di geofilosofia in alcuni pensatori catalani contemporanei: Joan Ferrater i Mora, Xavier Rubert de Ventós e Eugeni Trias.

11.40 Sessione di chiusura, Aula Magna Ca' Dolfin

Lluís Payrató (Universitat de Barcelona)

Verbalitat, multimodalitat i traducció.

12. 30 Chiusura e Assemblea AISC

Grazie a un contributo dell'Institut Ramon Llull di Barcellona, si potrà visitare, per tutta la durata del convegno, la mostra *Quando piovevano bombe*, a cura di Laura Zenobi e Xavier Domènech, presso la sala B (primo piano) del Palazzo Ca' Bernardo, sede del Dipartimento di Americanistica, Iberistica e Slavistica. Orario mostra 9-18 (domenica chiuso, sabato 9-14).